Gemeente Amsterdam

Toelichting op de inspraak Beschermwaardige Houtopstanden in Noord

Voor u ligt het advies van de onafhankelijke Commissie Beschermwaardige Houtopstanden (CBH) voor stadsdeel Noord. Daarin staat welke bijzondere bomen, struiken en klimplanten volgens de CBH wel of niet (opnieuw) een beschermwaardige status moeten krijgen en waarom.

Het Dagelijks Bestuur van Noord heeft het voornemen om de lijst met 309 beschermwaardige houtopstanden vast te stellen en van 52 bomen de beschermde status in te trekken.

U kunt ons van 7 juli tot en met 28 september laten weten of u het daarmee eens bent of niet.

Voor belanghebbenden en geïnteresseerden organiseren wij een wandeling langs een aantal bijzondere bomen in Noord. U kunt zich aanmelden via monumentalebomen@amsterdam.nl.

Datum	: zondag 7 september 2025
Tijdstip	: start om 13:00 uur
Startpunt:	: ingang Tolhuistuin, IJpromenade 2
Duur	: maximaal 2 uur

Waarom een nieuwe lijst beschermwaardige houtopstanden?

De lijst met beschermwaardige bomen, struiken en klimplanten valt onder de bomenverordening Amsterdam (2016). Het heet officieel de lijst van beschermwaardige houtopstanden. Meestal spreken we van monumentale bomen. Voor heel Amsterdam en Weesp vernieuwen we deze.

Het gaat om een actualisatie van lijsten uit de voormalige stadsdelen Noord/Watergraafsmeer (2006). Een deel van die bomen staat er niet meer, maar er zijn ook nieuwe bijzondere houtopstanden bij gekomen. Ook voldoet een aantal bomen niet meer aan de criteria van de bomenverordening van Amsterdam. Die verliezen hun beschermde status.

In de bijlagen zijn lijsten opgenomen welke bomen (opnieuw) een beschermde status krijgen, en welke bomen die status verliezen. Digitaal kunt u de exacte locatie en meer achtergrondinformatie per boom vinden: https://maps.amsterdam.nl/bomen_bijzonder_noord/. In het adviesrapport kunt u meer achtergrondinformatie vinden.

Wat betekent een beschermde status voor een boom?

Binnen de bebouwde kom van de gemeente Amsterdam en stadsgebied Weesp is voor de kap van bomen óf snoei van meer dan 20% altijd een omgevingsvergunning nodig. Als een boom op de lijst van beschermwaardige houtopstanden staat, wordt alleen bij zwaarwegende omstandigheden een vergunning gegeven. Bijvoorbeeld als de boom een gevaar vormt voor de veiligheid. Bij voorgenomen kap moet dan ook

altijd de onderbouwing worden voorgelegd aan de CBH. De CBH geeft vervolgens positief of negatief advies over de vergunningaanvraag..

Bewoners met een monumentale boom in de tuin kunnen subsidie aanvragen voor een bijdrage in de onderhoudskosten. Zij ontvangen persoonlijk een brief met meer informatie.

Bijlagen

1. Adviesrapport Commissie Beschermwaardige Houtopstanden Noord d.d. 11 december 2024.
2. Lijst beschermwaardige houtopstanden uitgewerkt volgens de bomenverordening
3. Voorgenomen lijst in te trekken status beschermwaardige houtopstanden
4. Formulieren voor het indienen van een zienswijze

309 bomen hebben (opnieuw) de status 'beschermwaardig' gekregen

De lijst met gemeentelijke en particuliere bomen die (opnieuw) de beschermde status hebben gekregen, bevat 309 bomen.

Alleen bomen die individueel onderscheidend zijn komen in aanmerking voor een plaats op de lijst van beschermwaardige houtopstanden. De bomenverordening noemt zes waarden waarmee in ieder geval rekening moet worden gehouden bij de beslissing over plaatsing op de lijst:

a. de beeldbepalende waarde van de houtopstand
b. de cultuurhistorische betekenis van de houtopstand
c. de natuurwaarde van de houtopstand
d. de zeldzaamheidswaarde van de houtopstand
e. de ouderdom van de houtopstand
f. de levensverwachting van de houtopstand.

Deze criteria zijn moeilijk te objectiveren. In het *Adviesrapport van de Commissie Beschermwaardige Houtopstanden (bijlage 1 vanaf blz. 19*) staat uitgebreid beschreven hoe de Commissie met deze criteria is omgegaan.

Van de 309 bomen die de beschermwaardige status hebben gekregen

- zijn 14 stuks nieuw op de lijst geplaatst
- Hadden 295 stuks voorheen ook al de beschermde status

Van de 309 bomen die de beschermwaardige status hebben gekregen

- Zijn 274 bomen van de gemeente
- Zijn 35 bomen particulier bezit

Van 52 bomen wordt de beschermde status ingetrokken

Voor 50 bomen adviseert de CBH deze uit de lijst beschermwaardige houtopstanden 'te verwijderen'. Deze bomen hadden voorheen de beschermde status. Het dagelijks bestuur van stadsdeel Noord is voornemens die beschermde status in te trekken:

- 6 bomen hebben onvoldoende toekomstverwachting vanwege een slechte conditie
- 9 bomen op verschillende locaties zijn te jong; plantjaar variëert van 1990 tot 2007. Van die 9 is er 1 in particulier bezit.
- Een rij met 25 lindebomen uit 1950 in de Meteorenweg hebben volgens de CBH als individu niet de exclusiviteit dat ze een plek op de lijst verdienen. Als bomenrij zijn deze bomen beschermd in de Hoofdbomenstructuur.
- Ook voor een bomenrij van 10 Zweedse meelbessen uit 1960 in de Lichterstraat ontbreekt de individuele exclusiviteit (zie afbeelding 1). Deze bomenrij is niet opgenomen in de Hoofdbomenstructuur.



Afb. 1: Zweedse meelbessen uit 1960 waarvan de CBH adviseert de beschermwaardige status in te trekken (Bron: google maps, streetview april 2023)

Voor 2 iepen uit 1965 aan de Schellingwouderdijk stelt de CBH voor om de beschermde status te vervangen voor het criterium 'ander waardevol groen', zie de toelichting op de volgende bladzijde. Dit zijn weliswaar fraaie iepen, maar niet meer beeldbepalend dan vele andere iepen uit dat jaar in de stad (zie afbeelding 2).

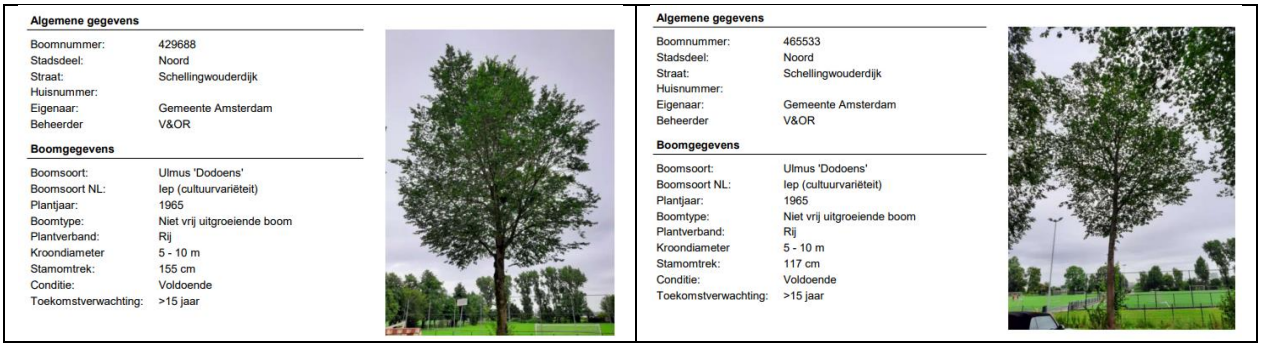

Algemene gegevens

Boomnummer:	429688
Stadsdeel:	Noord
Straat:	Schellingwouderdijk
Huisnummer:	
Eigenaar:	Gemeente Amsterdam
Beheerder	V&OR

Boomgegevens

Boomsoort:	Ulmus 'Dodoens'
Boomsoort NL:	Iep (cultuurvariëteit)
Plantjaar:	1965
Boomtype:	Niet vrij uitgroeiende boom
Plantverband:	Rij
Kroondiameter	5 - 10 m
Stamomtrek:	155 cm
Conditie:	Voldoende
Toekomstverwachting:	>15 jaar

Algemene gegevens

Boomnummer:	465533
Stadsdeel:	Noord
Straat:	Schellingwouderdijk
Huisnummer:	
Eigenaar:	Gemeente Amsterdam
Beheerder	V&OR

Boomgegevens

Boomsoort:	Ulmus 'Dodoens'
Boomsoort NL:	Iep (cultuurvariëteit)
Plantjaar:	1965
Boomtype:	Niet vrij uitgroeiende boom
Plantverband:	Rij
Kroondiameter	5 - 10 m
Stamomtrek:	117 cm
Conditie:	Voldoende
Toekomstverwachting:	>15 jaar

Afb. 2: 2 iepen aan de Schellingwouderdijk waarvan de CBH adviseert de beschermwaardige status in te grekken, kopie van de boompaspoorten

183 bomen worden niet (opnieuw) op de lijst geplaatst

Behalve de 50 bomen waarvan de beschermde status wordt ingetrokken (zie vorige blz.), worden er nog eens 133 bomen niet (opnieuw) op de lijst geplaatst.

- Van deze 131 zijn er 128 in de loop der jaren geveld wegens een verhoogd risico op onveilige situaties, omgewaaid tijdens stormen of ten prooi gevallen aan iepziekte. Van die 128 bomen waren er 13 particulier eigendom. Iepziekte is in Noord verantwoordelijk voor circa 1/3 van de uitgevallen iepen, zo'n 20 monumentale exemplaren waarvan een deel in het W.H. Vliegenbos stond.
- 1 Amberboom in eigendom van de gemeente is ook te jong: plantjaar 2000. Deze boom was nieuw voorgedragen voor de lijst.
- 4 bomen in het W.H. Vliegenbos hadden in het verleden het criterium 'Ander waardevol groen'. Het gaat om een Eik, een Es en een Beuk uit 2006 en een Gewone haagbeuk uit 2010. Deze bomen zijn te jong. In het W.H. Vliegenbos krijgen 44 andere bomen wél een beschermde status.

4 bomen zijn in het advies van de CBH bestempeld als 'ander waardevol groen'. Wat betekent dat?

De Commissie Beschermwaardige Houtopstanden (CBH) bestempelt 4 bomen als 'Ander waardevol groen'. Deze classificatie geeft geen juridische beschermstatus zoals bedoeld in de bomenverordening van Amsterdam. Deze bomen hebben de potentie om op termijn wel de status beschermwaardig te krijgen.
De CBH adviseert om deze classificatie wel te registreren:

"Er zijn voorbeelden waarbij de houtopstanden (nog) niet de exclusiviteit hebben om op de lijst geplaatst te worden, maar wel zodanig waardevol zijn dat het van belang is deze in beeld te hebben bij het beheer van projecten en het groenonderhoud."

Omdat dit advies aan alle stadsdelen is/wordt gegeven is het dagelijks bestuur niet het juiste bestuursorgaan om daar besluiten over te nemen. Het college krijgt hiervoor een voorstel aangeboden.

Het gaat om de volgende bomen:

- 2 iepen aan de Schellingwouderdijk. Hiervan wordt de beschermde status ingetrokken (zie vorige blz.)
- Een Gewone esdoorn uit 1970 en een Zomereik uit 1955 in het Noorderpark. Deze bomen hadden voorheen ook al het criterium 'ander waardevol groen'. In het Noorderpark staan 38 bomen die wél de beschermde status (opnieuw) krijgen.

Toekomstige actualisaties van de lijst beschermwaardige houtopstanden

Het is van belang dat een lijst met beschermwaardige houtopstanden actueel blijft. Een structurele actualisatie is daarom van belang. De CBH is bezig met het uitwerken van een procesvoorstel dat aan het college ter besluitvorming zal worden voorgelegd.

De redenen om in de toekomst te blijven actualiseren zijn:

- Er zijn in ieder stadsdeel nog 'blinde vlekken', plekken die nog niet geïnventariseerd zijn.

- Iedereen is op elk moment vrij om een boom voor te dragen als beschermwaardig, de regels daarvoor zijn vastgelegd in de bomenverordening van Amsterdam..
- Bomen worden steeds ouder en komen op een gegeven moment wellicht in aanmerking om een beschermde status te krijgen. Met name de bomen die nu de classificatie 'Ander waardevol groen' hebben gekregen.
- Tenslotte kunnen bomen met een beschermde status ziek worden, omwaaien tijdens stormen of onveilig worden door ouderdom of gebreken. Zodra een boom er niet meer is, verdwijnt ook de beschermde status.

Vooruitblik nieuwe bomen op de lijst

Na het uitkomen van het adviesrapport van de CBH in december 2024 zijn er, onder andere door de boomexperts van V&OR al een aantal bomen aangedragen in Noord die met een volgende actualisatieronde geïnventariseerd moeten worden.

Bijvoorbeeld in Holysloot, waar ondermeer bij het kerkje 3 potentieel beschermwaardige platanen staan.
De CBH benoemt in haar advies de volgende nog te inventariseren locaties:

- de volkstuincomplexen
- het Schellingwouderbreekpark
- het gebied tussen de Ringweg A10-Noordhollandsch Kanaal-Nieuwe Leeuwarderweg (zie afbeelding 3)



Afb. 3: nog te inventariseren gebied tussen Ringweg A10-Noordhollandsch Kanaal-Nieuwe Leeuwarderweg (bron: www.bomen.amsterdam.nl